11. HADİS

ÖNCÜ OLMA SORUMLULUĞU

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

«مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَالِكَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئًا ، وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَلَالَةٍ كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الْإِثْمِ مِثْلُ آثَامِ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَالِكَ مِنْ آثَامِهِمْ شَيْئًا »

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanları doğru yola çağıran kimseye, kendisine uyanların sevabı gibi sevap verilir. Ona uyanların sevaplarından da hiçbir şey eksilmez. Başkalarını sapıklığa çağıran kimseye de, kendisine uyanların günahı gibi günah verilir. Ona uyanların günahlarından da hiçbir şey eksilmez."[11]

Açıklamalar

İrşad, doğru yolu gösterme, uyarmadır. Tevfîk ise, doğru olan yola koyma, ona uygun hale getirmedir. Özellikle ilâhî yardıma, yani Allah Teâlâ'nın doğru yola iletmesine tevfîk adı verilir. İslâmî edep sahibi büyüklerimizin "Allah tevfîkini refîk (kolay) eylesin" duası ne güzel bir temennidir!

İnsanların çağrıldığı hidâyet, Allah'ın hoşnut olduğu her hayrın ve iyiliğin adıdır. Kur'an, müttakîler için yani Allah'a en üstün derecede saygı duyanlar için bir

11 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No: 176 (Müslim, İlim 16. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 6;Tirmizî, İlim 15; İbni Mâce, Mukaddime 14)

Açıklamalar

rehberdir. Allah'ın hidâyeti, özellikleri itibariyle sayılamayacak kadar çok olduğu gibi, çeşitleri itibariyle de öyledir. Kur'an insanları irşad ve onlara hakkı göstermek için nazil olmuştur. Dolayısıyla hak ile bâtılı, doğru ile yanlışı bize Kur'an öğretir. Hakka uymak, doğru olanı yapmak bir hidâyet olduğu gibi, bâtıldan uzak durmak ve yanlışın peşinden gitmemek, hataya saplanmamak da bir kılavuzdur.

Hidâyet, sadece, hayrı ve iyiliği istemeye mahsustur. Meselâ, hırsıza ve uğursuza, yanlış yolda yürüyenlere delâlet ve öncülük etmek hidâyet sayılmaz.

Dalâlet, hidâyetin zıddıdır. Doğru yoldan bilerek veya yanılarak sapmaktır. Sapıklık, bazen gafletten, şaşkınlıktan doğar. Şaşkınlık devamlı olunca bu yolu alışkanlık haline getiren kişi felakte, yokluğa sürüklenir.

Dalâlet ehli yani sapıklar, çeşit çeşit olabilir. Bu sapıklık çeşitleri ve sapmadaki dereceleri Kur'ân-ı Kerîm'in pek çok âyetinde konu edilir. Kitap ehli olan Yahudi ve Hıristiyanların sapıklıkları örneklendirilerek anlatılır. Müşriklerle ilgili âyetlerde kitap ehline kıyasla daha sert ifadelerin kullanılması dikkat çeker. Bunların yanında, "İnkâr edenler, Allah yolundan alıkoyanlar, şüphesiz derin bir sapıklığa sapmışlardır." [Nisâ sûresi (4), 167] âyetinde olduğu gibi, genelleme yapan Kur'an âyetleri de vardır.

Bu kısa açıklamalar, bir kimseyi hidâyete davet etmenin ve dalâletten kurtuluşuna vesile olmanın ne büyük bir nimet olduğunu açıkça göstermektedir. Çünkü hidâyete ulaşanlar, dünya ve âhiret mutluluğunu hak ederler. Buna vesile olanlar da onlarla birlikte sevap kazanırlar. Fakat onların sevaplarından hiçbir şey eksilmez.

İnsanları sapıklığa çağırıp onların hidayet yolundan çıkmasına sebeb olanlar da, yanlış yapanlar bu sapıklık içinde kalıp günah işledikçe onların günahından pay alırlar.

Hadisten Öğrendiklerimiz

1. İyi bir çığır açana, kıyamete kadar sevap, kötü çığır açana günah yazılır.
2. Kötü bir çığır açmak haramdır. Çünkü günahın devamlılığı haramdan dolayı olur.
3. Hayırlı veya kötü bir çığır açanla, o yolda yürüyenlerin sevap ve günahı aynıdır.
4. Dinimiz, hayra ve iyiliğe teşvik eder, şerden ve kötülükden de sakındırır.